

Karin Wanngård m. fl. (S)

Skrivelse angående ordning och reda i Stockholmstrafiken samt därav följande reglering av elsparkcyklar

Det är oklart hur många elsparkcyklar som exakt finns liggande och stående på Stockholms gator, torg och parker idag. Uppgifter gör gällande närmare 7 000 stycken men dessa beräkningar är förenade med osäkerhet. Det är i alla fall uppenbart att elsparkcyklarna blivit ett betydande inslag i stadsmiljön.

Elsparcyklarna och mobiliteten som följer med dem innebär för många stockholmare något positivt. Det gör det enklare för många personer att ta sig från en plats till en annan. Själva förflyttningen är också fossilfri, vilket även det är positivt.

Samtidigt finns det problem med elsparkcyklarna som blir alltmer uppenbara. Övriga delar av kedjan som produktion och insamling är allt annat än fossilfria. Framkomligheten som för somliga förbättras av elsparkcyklarna försämras för många andra. De reaktioner som framförts exempelvis i stadens funktionshindersråd är en bra illustration på detta. Den ökande otrygghet som många upplever till följd av ökad nedskräpning är ytterligare en negativ aspekt. Situationen är på många håll så illa att det moderata trafikregionrådet kallar situationen på gator och torg för ett kaos och därför nu väljer att reglera elsparkcyklarna i tunnelbanan.

Den politik som förts från staden under 2019 har däremot inte varit en politik för ordning och reda. Tvärtom har den präglats av en nästintill naiv entusiasm inför nya transportsätt, utan större reflektion. Det är inget fel i att vara entusiastisk inför ny teknik, men det får inte innebära att staden blir passiv i förhållande till de problem som uppstår till följd av den.

Det var därför välkommet när trafikborgarrådet till slut gick med på det socialdemokratiska kravet att sparkcyklar som står felpacerade ska förflyttas. Längre hävdades det från ansvarig politiker att bolagen, som ansvarade för cyklarna, själva skulle åtgärda felparkering och andra missförhållanden.

Det är viktigt att även äldre och personer med funktionsnedsättning nu ska kunna känna att staden också är deras och att de har rätt till en bra och trygg framkomlighet. Vi välkomnar den nya inriktningen på politiken men känner oss oroade för att trafikborgarrådets dubbla budskap ändå sänder signalen att problemet inte är så stort och därmed riskerar förorsaka en alltför restriktiv tolkning av vad det innebär att stå i vägen och vara felpacerad/trafikfarlig och att elsparkcyklar som borde tas bort får stå kvar.

Inte minst riskerar elsparkcyklarnas påverkan på vinterväghållningen i staden bli ett stort problem. Redan har flera aktörer sagt sig vilja bedriva verksamheten med elsparkcyklar även under vinterhalvåret. Det är inte alltför svårt att se vilken effekt tusentals elsparkcyklar placerade på hårt trafikerade platser kommer att innebära för den redan bristfälliga vinterväghållningen i Stockholm. Stora ytor riskerar att inte kunna snöröjas och den framkomlighet för gångtrafikanter som redan föregående vinter vara under all kritik riskerar att försämrats än mer.

För att elsparkcyklar ska kunna bli det positiva transportmedel som många av oss hoppas krävs att vi använder gällande regelverk; i ordningslagen, lag och förordning om flyttning av fordon, lokala trafikföreskrifter, etc. Staden bör alltså använda sig av de juridiska verktyg som finns. Det är rimligt att Stockholm framför synpunkter till regeringen om önskvärda förtydliganden i gällande lagstiftning avseende vägtrafikdefinitioner, mm, men det får inte vara istället för att faktiskt använda sig av det regelverk som finns och som är kan tillämpas redan idag.

Att kunna flytta bort trafikfarligt placerade cyklar är nödvändigt men kommer inte långsiktigt vara tillräckligt för att skapa ordning och reda i stadsmiljön. För det krävs således att gällande lagstiftning används såsom exempelvis ordningslagen rörande avgift för upplåtelse av kommunal mark för näringsverksamhet och tydliga uppställningsplatser. Denna lagstiftning måste tillämpas för att skapa ordning och reda i Stockholms trafikmiljö och på allmän platsmark. Det är dock också viktigt att säga att det är angeläget att det finns en likabehandling mellan olika kommersiella aktörer när det gäller att driva näringsverksamhet på kommunal mark och att avgifter tas ut enligt de principer som kommunfullmäktige lagt fast.

Trafikborgarrådet har förklarat sin passivitet i denna del med att ordningslagen inte är tillämpbar eftersom polisen inte bedömer fenomenet som tillståndspliktigt. Det utan att någon rättsutredning har skett hos polisen eller juridisk expertis anlåtats. Det är dock uppenbart att en betydande del av landets expertis inom detta område gör en annan juridisk bedömning. Att polisen i ett första skede ställt sig tveksamt till att ta initiativ i detta ärende är inte särskilt märkligt. Det är ett nytt fenomen där det saknas tydlig rättspraxis. Läger man därtill den tydliga lokala politiska oviljan mot att reglera frågan så blir det begripligt att inget hänt. Trots dessa skilda uppfattningar har staden alltså substantiellt inte tagit några andra initiativ än att klaga på nationell lagstiftning. Att staden i det läget som nu råder väljer vara alltför passiv och inte agera är i högsta grad anmärkningsvärt. Därför behövs nu en annan politik som bygger på att staden engagerar sig i frågan.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår vi:

- Att Kommunstyrelsen ger stadsjuristen i uppdrag, i samverkan och dialog med trafikkontorets jurister, att göra en egen juridiska bedömning, i form av en rättsutredning, avseende bland annat ordningslagens tillämpbarhet för elsparkcyklar och för de kommersiella företag som placerar ut dessa i stor omfattning.
- Att Kommunstyrelsen, i samverkan med trafiknämnden, ger stadsledningskontoret i uppdrag att sammankalla juridisk expertis från polis, stad, myndigheter och akademi till ett gemensamt möte för att diskutera och definiera det utrymme som nuvarande lagstiftning ger för att reglera elsparkcyklar och företag som placerar ut dem i stor skala.
- Att Kommunstyrelsen utifrån ovanstående analyser och möten fastställer tillämpbara insatser för att säkerställa att kommersiell verksamhet på allmän platsmark i staden skall behandlas enligt kommunallagens regler om likabehandling, exempelvis avseende betalning till staden som ersättning för den mark som upplåts till företagen

- Att Kommunstyrelsen, tillsammans med trafiknämnden, skyndsamt tar fram en plan för att minimera de negativa konsekvenserna av elsparkcyklarna som hinder för en fungerande vinterväghållning i Stockholm.
- Att Kommunstyrelsen, i samverkan med Trafiknämnden, analyserar vilka åtgärder som behövs vidta för att garantera grundläggande säkerhetskrav i offentliga miljöer, såsom exempelvis framkomlighet vid tunnelbaneutgångar i händelse av utrymningar.
- Att Kommunstyrelsen, i samverkan med Trafiknämnden, kartlägger vilka miljöer i Stockholm stad där det finns betydande behov av ökad säkerhet för gående och därmed behov av införande av lokal trafikföreskrift för att reglera cykeltrafik (inkluderande elsparkcyklar).